

Sandviken Energi Elnät AB
Box 91
811 21 SANDVIKEN

Omprövning och fastställande av slutlig intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) ändrar den tidigare beslutade intäktsramen och fastställer intäktsramen för Sandviken Energi Elnät AB, 556011-9272, avseende redovisningsenheten REL00159 för perioden 2012–2015 till

100 595 tkr för år 2012,

101 273 tkr för år 2013,

102 261 tkr för år 2014 och

103 189 tkr för år 2015 i respektive års prisnivå, enligt bilaga 1.

1 Beskrivning av ärendet

1.1 Bakgrund

Sandviken Energi Elnät AB (företaget) ansökte inför tillsynsperioden 2012–2015 om att intäktsramen skulle fastställas till 393 000 tkr för redovisningsenheten REL00159. Ei fastställde intäktsramen till 348 716 tkr i 2010 års prisnivå, dnr 2011-101499. Företaget överklagade inte beslutet som därmed har vunnit laga kraft.

Ett flertal andra elnätsföretag överklagade dock sina beslut om intäktsramar. Enligt Förvaltningsrätten i Linköpings avgöranden ska intäktsramen i målen beräknas med schablonmetoden utan tillämpning av övergångsmetod och beräkningen av rimlig avkastning ska ske med en real kalkylränta före skatt om 6,5 procent, se exempelvis mål nr 7991-11 och 8015-11. Enligt förvaltningsrättens domar kan intäktsramen inte bli högre än det av respektive företag ansökta beloppet. Ei överklagade domarna till Kammarrätten i Jönköping.

Kammarrätten meddelade den 10 november 2014 dom i tre så kallade pilotmål angående principer för fastställande av elnätsföretagens intäktsramar för tillsynsperioden 2012–2015 (mål nr 61-14, 101-14 och 129-14). Kammarrätten avslog överklagandena vilket

innebar att förvaltningsrättens avgöranden fastställdes. Ei överklagade kammarrättens domar till Högsta förvaltningsdomstolen som genom beslut den 23 mars 2015 inte meddelade prövningstillstånd.

1.2 Ansökan om omprövning

Företaget har den 15 maj 2015 ansökt om omprövning av beslutet om intäktsram med hänvisning till att en allmän förvaltningsdomstol har ändrat ett beslut om intäktsram och grunden för ändringen är tillämplig även för företaget enligt 5 kap. 15 § ellagen (1997:857). Företaget har hänvisat till Kammarrätten i Jönköpings avgörande i mål nr 101-14 och vill att intäktsramen ska fastställas med full schablonmetod och med en kalkylränta om 6,5 procent.

Företaget har begränsat sin ansökan om omprövning i denna del till en högsta intäktsram om 393 000 tkr, vilket är samma som företaget ursprungligen ansökte om.

Företaget har inte ansökt om en höjning av intäktsramen enligt 5 kap. 12 § ellagen.

1.3 Redovisning av uppgifter

Företaget har lämnat in uppgifter om vilka faktiska investeringar och utrangeringar som har skett samt vilka löpande opåverkbara kostnader som företaget har haft under tillsynsperioden. Uppgifterna har lämnats enligt Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften).

Företaget har även lämnat in uppgifter för att Ei ska kunna fastställa den faktiska kvaliteten i nätverksamheten under perioden 2012–2015 och beräkna en kvalitetsjustering utifrån antal oaviserade och aviserade avbrott samt avbrottstiden i minuter.

2 Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

2.1 Ellagen

Intäktsramen är de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod. En tillsynsperiod ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod (1 kap. 5 a § och 5 kap. 4 §).

Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas). Skäliga kostnader för att bedriva nätverksamheten är kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar. Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden. En tillgång som inte behövs för att bedriva verksamheten ska anses ingå i kapitalbasen om det skulle vara oskäligt mot koncessionshavaren att bortse från tillgången (5 kap. 6, 8 och 9 §§).

Ei ska även ta hänsyn till kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten. Ei ska bara beakta de avbrott som inte medför skadeståndsskyldighet för nätkoncessionshavaren eller ger rätt till avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen. Ei:s bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen (5 kap. 7 §).

En nätkoncessionshavare får inom fyra månader efter tillsynsperiodens slut ansöka hos Ei om att intäktsramen för perioden ska ökas. Ei ska handlägga ansökan skyndsamt (5 kap. 12 §).

Ei ska ompröva den fastställda intäktsramen efter tillsynsperiodens slut om det finns skäl att anta att ramen är större än vad som är motiverat av senare kända förhållanden och avvikelser inte är ringa. Om det inte finns särskilda hinder, ska Ei meddela sitt beslut senast tio månader efter tillsynsperiodens slut (5 kap. 13 §).

Vid omprövning enligt 12 eller 13 §§ ska Ei kontrollera om de antaganden som har legat till grund för beslutet om fastställande av intäktsram överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden. Vid bedömningen ska myndigheten tillämpa 6–9 §§ och utgå från de uppgifter och metoder som myndigheten har använt för att fastställa intäktsramen och som framgår av beslutet om fastställande (5 kap. 14 §).

Om en allmän förvaltningsdomstol har ändrat ett beslut om intäktsram för en nätkoncessionshavare och grunden för ändring av det beslutet är tillämplig även för en annan nätkoncessionshavare, ska Ei, om den senare nätkoncessionshavaren begär det, ompröva det beslut om intäktsram som gäller för denne. En ansökan om omprövning ska ha kommit in till Ei inom tre månader efter det att domstolens avgörande har vunnit laga kraft (5 kap. 15 §).

2.2 Intäktsramsförordningen

I förordningen (2014:1064) om intäktsram för elnätsföretag (intäktsramsförordningen) finns närmare bestämmelser om vad som avses med anläggningstillgångar (3 §), vilka tillgångar som ingår i kapitalbasen (5 §) och värdering av anläggningstillgångar (6–8 §§). Vidare finns bestämmelser om hur kapitalbasen ska beräknas vid förändring i prisläget (9 §) och vilka uppgifter nätkoncessionshavaren löpande ska dokumentera om de anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen (15 §).

2.3 Rapporteringsföreskriften

I Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften) finns kompletterande bestämmelser. Nätkoncessionshavaren ska senast den 31 mars året efter tillsynsperiodens slut redovisa det faktiska utfallet per kalenderår under tillsynsperioden avseende de uppgifter som har redovisats enligt 5 kap. samt de samlade intäkterna i nätverksamheten (7 kap. 1 §). Vidare anges hur redovisning av tillgångar i kapitalbasen, kostnader i nätverksamheten och intäkter i verksamheten ska ske (7 kap. 2–5 §§).

2.4 Kvalitetsregleringsföreskriften

Vid fastställande av den slutliga intäktsramen ska Ei tillämpa Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:1) om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten vid fastställande av intäktsram (kvalitetsregleringsföreskriften).

I föreskriften anges bland annat att kvaliteten i en redovisningsenhets sätt att bedriva nätverksamhet beräknas som en kvalitetskostnad. Kvalitetskostnaden beräknas utifrån antal oaviserade och aviserade avbrott samt avbrottstiden i minuter och motsvaras av de samlade avbrottskostnaderna under tillsynsperioden enligt 5 kap. 1 eller 5 §§ (3 kap. 1 §). I föreskriften anges även hur avbrottskostnaden ska beräknas vid bedömningen efter tillsynsperioden (5 kap. 1–11 §§).

3 Ei:s motivering till beslutet

3.1 Sammanfattande beräkning av intäktsramen

Ei har beräknat en slutlig intäktsram till 100 595 tkr för år 2012, 101 273 tkr för år 2013, 102 261 tkr för år 2014 och 103 189 tkr för år 2015, se tabell 1 nedan. Intäktsramen fastställs i respektive års prisnivå.

Tabell 1 Beräknad slutlig intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015 (tkr)

Kostnader i intäktsramen	Prisnivå	2012	2013	2014	2015
Kapitalkostnader	Respektive års prisnivå	44 272	46 681	47 657	48 834
Löpande kostnader					
Påverkbara kostnader	Respektive års prisnivå	30 872	30 851	31 114	31 368
Opåverkbara kostnader	Respektive års prisnivå	25 713	23 829	24 244	22 967
Beräknad intäktsram före kvalitetsjustering	Respektive års prisnivå	100 856	101 361	103 015	103 169
Kvalitetsjustering	Prisnivå	2012	2013	2014	2015
Begränsning	Respektive års prisnivå	3 026	3 041	3 090	3 095
Kvalitetsjustering (Utan begränsning)	Respektive års prisnivå	-261	-88	-754	21
Kvalitetsjustering (Hänsyn tagen till eventuell begränsning)		-261	-88	-754	21
	Prisnivå	2012	2013	2014	2015
Beräknad slutlig intäktsram efter kvalitetsjustering	Respektive års prisnivå	100 595	101 273	102 261	103 189

3.2 Utgångspunkter för omprövning och fastställande av slutlig intäktsram

Det aktuella beslutet om intäktsram ska omprövas och fastställas i två steg med tillämpning av olika bestämmelser i ellagen. Det första steget avser en omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen till följd av att en domstol har ändrat ett beslut om intäktsram för ett annat företag och grunden för ändringen är tillämplig även för det aktuella företaget. Vid denna omprövning utgår Ei från de uppgifter som låg till grund för det ursprungliga beslutet. Omprövningen avser endast metoderna för beräkning av intäktsramen. Det faktiska utfallet för tillsynsperioden som företaget har rapporterat till Ei påverkar alltså inte denna omprövning.

I det andra steget fastställs företagets slutliga intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015. Företaget har inte ansökt om att intäktsramen ska öka enligt 5 kap. 12 § ellagen. Den aktuella prövningen omfattar därför endast frågorna om intäktsramen ska sänkas enligt 5 kap. 13 § ellagen och kvaliteten i företagets sätt att bedriva nätverksamhet enligt 5 kap. 7 § ellagen. Prövningen sker med utgångspunkt från den intäktsram som har beräknats efter omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen. I samband med att den slutliga intäktsramen fastställs sker också en indexering. Respektive steg beskrivs närmare nedan.

3.3 Omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen

Företaget har lämnat in en ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen och har hänvisat till Kammarrätten i Jönköpings dom i mål nr 101-14. Ansökan har kommit in i rätt tid och förutsättningarna för tillämpning av 5 kap. 15 § ellagen är på så sätt uppfyllda. Vid denna omprövning utgår Ei från de uppgifter som låg till grund för det ursprungliga beslutet. Kammarrättens avgörande innebär att förvaltningsrättens dom fastställdes.

Utifrån de förutsättningar som anges i förvaltningsrättens dom har Ei beräknat en intäktsram till 530 646 tkr i 2010 års prisnivå, se tabell 2 nedan. Detta innebär att intäktsramen har beräknats med schablonmetoden utan tillämpning av övergångsmetod. Vidare har kapitalkostnaden beräknats med en real kalkylränta före skatt om 6,5 procent.

	tkr
Kapitalkostnader	306 829
Löpande kostnader	
Påverkbara kostnader	114 761
Opåverkbara kostnader	109 056
Beräknad intäktsram	530 646

Företaget hade inför det ursprungliga beslutet ansökt om att intäktsramen skulle fastställas till 393 000 tkr. I ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen uppger företaget att ansökan är begränsad till 393 000 tkr, vilket är samma belopp som företaget ursprungligen ansökte om. Enligt förvaltningsrättens dom får det faktiska beloppet som Ei fastställer inte leda till en större höjning av intäktsramen än det belopp som företaget hade ansökt om inför det ursprungliga beslutet. Intäktsramen fastställs därför till 393 000 tkr i 2010 års prisnivå. Denna intäktsram utgör utgångspunkt för Ei:s fastställande av företagets slutliga intäktsram efter kvalitetsjustering och indexering.

3.4 Hantering av prisnivåer

Det ursprungliga beslutet om intäktsram fastställdes med ett belopp för hela tillsynsperioden om fyra år. Beslutet fastställdes i 2010 års prisnivå. Av beslutet framgår det att intäktsramen efter tillsynsperioden ska justeras för vart och ett av åren med olika index.

I detta beslut fastställer Ei den slutliga intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015 i respektive års prisnivå. Vid indexering av kapitalbasen används faktorprisindex (FPI) för byggnader i enlighet med vad som anges i intäktsramsförordningen och vid indexering av påverkbara kostnader används FPI för elnätsföretag – lokalnät avseende påverkbara kostnader i enlighet med vad som framgår av det ursprungliga beslutet. Vid indexering av de opåverkbara kostnaderna används FPI för elnätsföretag – lokalnät avseende opåverkbara kostnader, se bilagorna 2 och 3. Ei:s närmare överväganden avseende prisnivåer framgår av bilaga 4.

3.5 Fastställande av slutlig intäktsram efter tillsynsperiodens slut

Företaget har lämnat in uppgifter för avstämning av intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015. Efter tillsynsperiodens slut ska Ei ompröva en intäktsram om företaget har ansökt om att intäktsramen ska öka eller om Ei anser att intäktsramen ska minska (5 kap. 12–13 §§ ellagen). Ei ska minska intäktsramen om det finns skäl att anta att den senast fastställda intäktsramen – som utgår ifrån prognoser för investeringar, utrangeringar och opåverkbara kostnader – är högre än den intäktsram som är beräknad med faktiskt utfall och skillnaden är mer än ringa. Vid dessa omprövningar ska faktiskt utfall användas enligt 5 kap. 14 § ellagen.

Företaget har inte ansökt om att intäktsramen ska öka enligt 5 kap. 12 § ellagen. För att kunna bedöma om en omprövning ska ske enligt 5 kap. 13 § ellagen har Ei jämfört de uppgifter som låg till grund för det senast fastställda beslutet med de inlämnade uppgifterna om faktiskt utfall. Jämförelsen visar att den senast fastställda intäktsramen blir lägre än den intäktsram som är beräknad med faktiskt utfall. Ei kommer därför inte att ompröva intäktsramen enligt 5 kap. 13 § ellagen. Till följd av detta fastställer Ei den slutliga intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015 utifrån de uppgifter som låg till grund för det senast fastställda beslutet, det vill säga de prognostiserade uppgifterna om investeringar, utrangeringar och opåverkbara kostnader.

Inför tillsynsperioden ansökte företaget om en intäktsram med ett belopp som avsåg hela tillsynsperioden 2012–2015 i 2010 års prisnivå. Efter omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen har Ei fastställt intäktsramen till företagets ansökta belopp vilket är lägre än Ei:s beräkning enligt schablonmetoden, se avsnitt 3.3. Ei måste därför vid avstämningen både ta hänsyn till att företaget inte har ansökt om en ökning av intäktsramen och beakta att intäktsramen är fastställd med ett lägre belopp än vad schablonmetoden ger. Vid beräkningen tar Ei även hänsyn till att intäktsramen ska fastställas i fyra olika års prisnivåer.

Inledningsvis beräknar Ei skillnaden i procent mellan den ansökta intäktsramen och den intäktsram som beräknas med schablonmetoden utifrån de prognoser som låg till grund för det senaste beslutet och efter omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen. Jämförelsen görs i 2010 års prisnivå. Därefter reduceras de årliga beräknade intäktsramarna utifrån prognoser med den framräknade skillnaden. Ei bedömer att det inte skulle vara rimligt att minska de löpande påverkbara kostnaderna som fastställs utifrån historiska kostnader eller att minska de opåverkbara kostnaderna. Detta innebär att Ei endast minskar

kapitalkostnaderna, som annars skulle beräknas enligt schablonmetoden, för att hantera prisnivåer för olika kostnadsslag. Beräkningen framgår av bilaga 1.

Vid fastställandet har Ei indexerat uppgifterna till respektive års prisnivå, se bilagorna 2–4. Dessutom har Ei beaktat kvaliteten i företagets sätt att bedriva nätverksamhet, se bilaga 5.

De metoder som är aktuella i detta fall är de metoder som gäller efter företagets ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen, se avsnitt 3.3. I övriga delar tillämpas de metoder som framgår av det ursprungliga beslutet.

Utifrån dessa förutsättningar fastställer Ei den slutliga intäktsramen enligt följande.

3.5.1 Bedömning av kapitalkostnader

Kapitalkostnad är kostnad för att använda kapital, i form av exempelvis elledningar och nätstationer (kapitalbas). Avkastningen beräknas med en real kalkylränta före skatt. Kapitalkostnaden ska efter Ei:s bedömning av kvaliteten i nätverksamheten justeras med en kvalitetskostnad genom ett tillägg eller avdrag.

3.5.1.1 Kapitalbas

Kapitalkostnaderna fastställs utifrån företagets kapitalbas den 31 december 2010 samt företagets prognoser om investeringar och utrangeringar enligt det ursprungliga beslutet om fastställande av intäktsram, beräkningen framgår av bilaga 1.

3.5.1.2 Kalkylränta

Vid fastställandet av intäktsramen 2011 beslutade Ei att tillämpa en kalkylränta om 5,2 procent. Företaget begärde med stöd av 5 kap. 15 § ellagen att beslutet skulle omprövas och att en real kalkylränta före skatt om 6,5 procent skulle användas vid beräkningen av företagets kapitalkostnader. Vid omprövningen ska därför en kalkylränta om 6,5 procent användas.

3.5.1.3 Kvaliteten i nätverksamheten

Att kvaliteten i nätverksamheten ska beaktas följer av 5 kap. 7 § ellagen. I det ursprungliga beslutet om intäktsram för perioden 2012–2015 har en beräknad normnivå på kvaliteten fastställts för de kvalitetsindikatorer som anges i kvalitetsregleringsföreskriften. Av beslutet följer att efter tillsynsperiodens slut ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivån ska intäktsramen justeras.

Företaget har lämnat in uppgifter för att Ei ska kunna fastställa den faktiska kvaliteten i nätverksamheten för perioden 2012–2015. Intäktsramen ska därför justeras med en kvalitetskostnad utifrån den faktiska kvaliteten. Kvalitetskostnaden för hela perioden är summan av de årliga avbrottskostnaderna och ska enligt föreskriften utgöra ett tillägg eller avdrag på kapitalkostnaden.

Ei har utifrån de uppgifter som företaget har rapporterat fastställt den faktiska kvaliteten i nätverksamheten under tillsynsperioden. Ei har beräknat en avbrottskostnad för respektive år för de kvalitetsindikatorer som anges i kvalitetsregleringsföreskriften genom att jämföra den faktiska kvaliteten med den normnivå som beräknats i tidigare beslut. Kvalitetsjusteringen för respektive år framgår av tabell 1 och beräkningen framgår av bilaga 5.

3.5.1.4 Beräkning av kapitalkostnader

Kapitalkostnader ska beräknas med real annuitet i enlighet med schablonmetoden. Kapitalkostnaderna framgår av bilaga 1.

3.5.2 Bedömning av påverkbara kostnader

De påverkbara kostnaderna fastställs utifrån en historisk referensperiod för åren 2006–2009. Kostnaderna ska indexeras med FPI för elnätsföretag – lokalnät avseende påverkbara kostnader, se avsnitt 3.4. Ett avdrag för effektiviseringskrav om 1 procent ska göras i enlighet med det ursprungliga beslutet.

Ei har beräknat de påverkbara kostnaderna efter indexering och effektiviseringskrav. Summan av de påverkbara kostnaderna under respektive år i tillsynsperioden framgår av tabell 1, se även bilaga 1.

3.5.3 Bedömning av opåverkbara kostnader

Ei fastställer de opåverkbara kostnaderna utifrån företagets prognoser. Kostnaderna indexeras till respektive års prisnivå med FPI för elnätsföretag – lokalnät avseende opåverkbara kostnader, se avsnitt 3.4 och bilaga 4. Summan av de opåverkbara kostnaderna under respektive år i tillsynsperioden framgår av tabell 1, se även bilaga 1.

4 Upplysning om omprövning till följd av avvikelse från intäktsramen

Om en nätkoncessionshavares samlade intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden har avvikit från den slutligen fastställda intäktsramen, ska det belopp med vilket intäkterna överstigit eller understigit intäktsramen minska respektive öka ramen för den påföljande tillsynsperioden (5 kap. 20 § ellagen). Ei ska således bedöma om de samlade intäkterna i företagets nätverksamhet för tillsynsperioden har avvikit från ramen. Denna bedömning kan resultera i en ändring av intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 och behandlas inte närmare här.

Hur man överklagar

Se bilaga 6, Så här gör du för att överklaga beslutet.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även experten Roger Husblad, analytikern Semira Pandur och analytikern Anna Öhlund, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Anna Öhlund

Bilagor till beslutet

- 1 Beräknad intäktsram avseende tillsynsperioden 2012–2015
- 2 Faktorprisindex för byggnader
- 3 Faktorprisindex för elnätsföretag – lokalnät
- 4 Hantering av prisnivåer för tillsynsperioden 2012–2015
- 5 Bedömning av kvaliteten i nätverksamheten för tillsynsperioden 2012–2015
- 6 Så här gör du för att överklaga beslutet